

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Cap. 3. De distinctione Ordinum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

ordinarium iustificationis impij, quam per Sacramentum, vel veram contritionem cum voto Sacramenti. Sicut enim non pertinet ad diuinam prouidentiam supplere defectum causarum naturalium, quando illæ causæ defunt, sed procurare vt ordinariè non desint; ita non pertinet ad eam supplere effectum Sacramentorum, quando ipsa Sacramenta reuerà non existunt, sed procurare vt omnia necessaria ad ipsa ordinariè adsint. Quòd si aliquando permittat aliquid abesse quod necessarium est ad substantiam Sacramenti, non est existimandum statim eius effectum supplere; sed eodem iudicio, quo permittit vt aliquid ad substantiam Sacramenti requisitum desit, permittit etiam eius effectum abesse.

DVBIUM II.

Virum Character Ordinis supponat Characterem Confirmationis?

19 **R**espondeo: Non necessariò supponere. Vnde, si non confirmatus ordinetur, verè accipiet characterem & potestatem Ordinis: cuius exemplum habemus in Apostolis, qui ordinati sunt in cœna, sed confirmati in Pentecoste. Consentaneum tamen est, vt ante ordinationem sit confirmatus; non enim decet, vt in Ecclesia assumatur quis in ducem, qui in ea nondum adscriptus est in militem.

Non est mortiferum ordinari ante confirmationem.

Aduerte tamen: Non videri peccatum mortiferum, si ante confirmationem ordineris, quamuis id à veniali negligentia excusari vix possit, vt communiter Doctores, Sotus, Victoria, & alij. Nec obstat Concilium Trident. sess. 24. cap. 4. De reformatione; quia præceptum eius nõ dirigitur ad ordinandos, sed solum ad Episcopos, quibus prohibet ne ordinent nondum confirmatos.

DVBIUM III.

Virum Character unius Ordinis supponat Characterem alterius?

20 **R**espondeo: Non supponere. Vnde si quis ordinetur Sacerdos, qui ante non erat Diaconus vel Subdiaconus, ordinatio tamen est valida. Ratio est; quia Ordines non habent necessariam inter se dependentiam, præter Episcopatum, qui necessariò supponit Sacerdotium; vt infra. c. 4. Dub. 1. nu. 33. dicemus. Notandum est; quod ait D. Thomas, q. 35. art. 5. *Ordinem superiorem virtute in se continere Ordinem inferiorem.* Vnde, qui per saltum ordinatus est Sacerdos, habet potestatem, quæ datur per Ordinem Diaconatus, & Subdiaconatus, & per alios inferiores. Imò initio nascentis Ecclesiæ, Minores ordines, Diaconatus, & Subdiaconatus, non dabantur passim omnibus Sacerdotibus, sed solum sacerdotium; vt notat D. Thomas.

Eam tamen exercere non potest.

Aduerte tamè circa hæc Primò: eos, qui ita per saltum ordinati sunt, iure Ecclesiastico esse suspensos ab executione illius Ordinis, & etiam quodammodò Irregulares, sic vt nec Ordinem omissum, nec vltiorem, sine dispensatione possint suscipere.

Potest in eo dispensare Episcopus.

Aduerte Secundò: Episcopum posse dispensare, tum vt Ordinem omissum suscipiant, tum vt etiã

ante per saltum accepto vtantur, tum vt ad vltiorem ascendant; si tamen ante dispensationem non ministrauerint, vt inquit Concilium Trident. sess. 23. cap. 14. De reformatione. Vide Nauar. cap. 25. nu. 71. & cap. 27. n. 242.

CAPVT III.

De distinctione Ordinum.

DVBIUM I.

Quos sint Ordines?

Respondeo: Ordines Ecclesiastici sunt septem numero. Nempe: Sacerdotum, Diaconorum, Subdiaconorum, Acolythorum, Exorcistarum, Lectorum, Ostiariorum. Est contra hereticos huius ætatis, qui solum agnoscunt tres Ordines, scilicet: Episcoporum, Presbyterorum, & Diaconorum, eò quòd horum trium dumtaxat fiat mentio in Scripturis; reliquos volunt non esse Ordines, sed ministeria Ecclesiæ, ad quæ sine vlla mystica Ordinatione pro arbitrio Episcoporum, idonei homines assumebantur. Sed

Probatnr ex SS. Patribus, Ignatius, Cornelius, Concil. Romanum I. Concil. Carthagin. IV.

Probatur: Quia Patres iam inde ab initio Ecclesiæ horum Ordinum meminere. D. Ignatius Epistola ad Antiochenos: *Saluto*, inquit, *sacrum Presbyterorum catum: saluto sanctos Diaconos, saluto Subdiaconos, Lectores, Cantores, Ostiarios, Laborantes, Exorcistas, Cõfessores.* Hic enumerat omnes Ordines, præter Acolythum. Et addit duo officia, quæ non sunt Ordines, nempe Cantores, & Laborantes, id est, *sepelientes mortuos.* Et præter hos addit *Confessores*, id est, qui Christi nomen coram Magistratibus confessi erant. Cornelius Papa epistola ad Fabianum, quam refert Eusebius lib. 6. cap. 3. dicit, *In Ecclesia Romana suo tempore, id est, circa annum Domini 254. fuisse Presbyteros quadraginta sex, Diaconos 7. Subdiaconos 7. Acolythos 42. Exorcistas & Lectores, cum Ostiarijs simul 52.* Hic enumerat septem Ordines. Ijdem numerantur in Concilio Romano priore sub Siluestro I. §. *Si quis*, vbi etiam tempora præscribuntur, quamdiu in singulis Ordinibus versari oporteat. Et in posteriore sub eodem Siluestro cap. 3. ijdem numerantur. Concilium Carthaginense IV. cui interfuit D. Augustinus, à capite 2. vsque ad 9. non solum enumerat prædictos Ordines, sed etiam singulorum ritum exponit. Idem sentiunt reliqui Patres & Doctores Scholastici.

Ratio huius numeri evidens adferri non potest. Congruentia tamen, quam habent Doctores, est valde bona. Numerus enim Ordinum accipiens est ex diuersis functionibus ad Eucharistiam destinatis, quæ est omnium Sacramentorum vertex. Hæ autem functiones sunt septem, è quibus quatuor directè pertinent ad ipsum Sacramentum, tres ad dispositionem suscipientium. Prima ad Sacramentum pertinens, est *Eucharistia consecratio*: ob hanc functionem est *Ordo Presbyterij*. Secunda, est *eius administratio*: ob hanc est *Ordo Diaconatus*. Tertia, est *preparatio materia in vasis sacris*: ad hanc functionem est *Subdiaconatus*. Quarta, est *presentatio materia ad altare*: ad hanc est *Ordo Acolythi*. Tres reliquæ functiones pertinent ad disponendos suscipientes, qui sunt immundi. Triplex est enim genus immundorum. Quidam enim sunt *infideles*,

fideles, qui nolunt credere: hi omnino arcēdi sunt, vt ne symbola quidem Eucharistiæ videant. Ad quos arcendos, & simul ad fideles dumtaxat recipiendos, est *Ostiarus*. Quidam autem volunt quidem credere, sed nondum sunt satis instructi; quales sunt *Catechumeni*. Ad hos instruendos est *Leitor*. Quidam credunt, & sunt instructi, sed habent impedimentum ex potestate demōnis; pro his est, *Exorcista*.

Tonsura non est Ordo, sed dispositio & proxima quædam capacitas ad munera Ecclesiastica: quia nullam habet functionem, & nullam tribuit potestatem. Canonistæ tamē numerant *Ordinem*. Est quæstio de nomine. Sine tonsura nemo est capax beneficii.

Contra Obijcitur Primò: Multi Patres enumerant pauiores *Ordines*, quàm septem: adduntque etiam alios, quàm prædictos. Canones Apostolorum quadragesimus secundus, & quadragesimus tertius enumerant solum quinque, *Episcopum, Presbyterum, Diaconum, Subdiaconum, Lectorem*: & addunt *Cantorem*, qui etiam numeratur inter *Ordines* ab Ignatio, & Concilio Carthaginensi IV. Dionysius Areopagita c. 5. Ecclesiastica Hierarchiæ solum tres enumerat, *Pontificum, Sacerdotum & Diaconorum*. Ignatius supra enumerat sex prædictos, sed omittit *Acolythos*; & addit *Cantores, Laborantes, & Confessores*. Hieronymus in cap. 19. Isaïæ numerat è dictis solum tres, *Episcopos, Presbyteros, Diaconos*: & addit *fideles & Catechumenos*.

Respondeo: Isti Patres non semper intendunt enumerare omnes *Ordines*: sed interdum aliquos solum, prout res præfens postulabat: interdum non solos *Ordines proprie dictos*, sed etiam alia ministeria, diuinis obsequijs dedicata recensent; quæ cōmuni ratione *Ordines* dici possunt: sunt enim officiorum vel statusum gradus; vt *Cantorum, Laborantium, scilicet in mortuis sepeliendis, Monachorum, Confessorum*. Interdum intendunt enumerare non *Ordines Ecclesiasticos*, sed vel *Hierarchicos* tantum, vt Dionysius: vel *gradus Ecclesiæ*, vt Hieronymus, qui nomine *Diaconorum* intelligit omnes *Ministros Ecclesiæ infra Sacerdotes*.

Obijcitur Secundò: Episcopatus videtur esse distinctus Ordo à Sacerdotio: ergo sunt octo *Ordines*.

Respondeo: Quidam Doctores, inter quos D. Thomas, volunt *Episcopatum* nō esse *Ordinem*, quia non est Sacramentum ordinatum ad ministerium Eucharistiæ. Sed infra c. 4. dub. 1. ostendemus etiam *Episcoporum Ordinationē* verè & propriè esse Sacramentum. Imò *Episcopatus* etiam ordinatur ad Eucharistiā: nam per *Ordinationem Episcopalem*, datur potestas consecrandi Sacerdotem, qui conficit Corpus Domini; ac proinde *Episcopus*, saltem mediātè, concurret ad consecrationem Eucharistiæ; nempe per Sacerdotem. Vnde Natarus cap. 22. Enchiridij num. 18. concedit esse octo *Ordines*: & rectè, si de re ipsa loquamur. Nā reuertè *Ordinatio Episcopi* specie distinguitur ab *Ordinatione Presbyteri*.

Verum, quia communis enumeratio solum septem *Ordines* ponit, videndum est qua ratione hoc fiat. Vnde Notandum est: quòd olim etiam nudi *Presbyteri* vocabantur *Episcopi*; vt docet Chrysostomus homl. 1. in Epistolam ad Philippenses, explicans illud v. 1. *Cum Episcopis & Diaconibus &c.* Quid, inquit, hoc est? Erant enim multi

vnus diuitatis Episcopi? Nequaquam: sed Presbyteros ita vocauit. Tunc enim temporis adhuc vocabulum erat commune, & vicissim veri Episcopi vocabantur Presbyteri, vt ibidem Chrysost. docet & colligitur ex cap. 4. epist. 1. ad Timoth. *Cum impositione manuum*, inquit, *Presbyterij*, id est, *causæ Episcoporum*, vt exponunt Patres, Chrysostomus, Theodoretus, Theophilaetus, & alij: & ad Titum 1. v. 5. *Vt constituas per civitates Presbyteros*, id est, *Episcopos*, vt inquit Chrysostomus. Pari modo nomen *Sacerdotis* commune erat *Episcopo & Presbytero*. Hinc liber Ambrosij & Chrysostomi De Sacerdotio inscribitur, id est, *De dignitate Episcopali*. Et hoc modo si nomine *Sacerdotij* vel *Presbyteratus*, comprehendamus *Episcopatum*, sunt solum septem *Ordines*: videlicet, vnus *Sacerdotis*, qui duplex est, nempe *Sacerdotum minorum & maiorum*, alius *Diaconorum*, alius *Subdiaconorum*, & sic consequenter.

Obijcitur Tertio: Apud veteres erant quidam, qui dicebantur *Chorepiscopi*: atqui horum Ordo videtur distinctus ab *Ordine Presbyterorum*, & verorum *Episcoporum*: ergo sunt plures *Ordines*, quàm septem.

Respondeo: *Chorepiscopi* erant nudi Presbyteri, sic vocati, quod loco Episcopi haberent inspectionem, & curam certorum quorundam locorum, veluti quidam vicarij Episcoporum. Vide Franciscum Turianum in annotatione circa 54. Canonem Concilij Niceni ex Arabico. Hos *Chorepiscopos* Damasus fustulit; vt patet ex 4. eius epist.

DVBIVM II.

Virum Ordines debeant distinguī, per Sacros, & non Sacros?

Respondeo: Si *Ordines* secundum se considerentur, omnes esse *Sacros*: sunt enim Sacramenta; vt infra cap. 4. dicemus. Si autem considerentur ratione materiæ, sic propria & peculiariter ratione, tres dicuntur *Sacri*, quia circa materiam consecratam versantur. Sacerdotium quidem & Diaconatus *Sacri* dicuntur, quia versantur circa Corpus & Sanguinem Domini vel consecrandum vel administrandum. *Subdiaconatus* verò *Sacer* dicitur, quia versatur circa preparationem materiæ in vasis consecratis. Reliqui autem dicuntur *non sacri*, eò quòd materiam consecratam non contrectent.

Alia etiam ratio assignari solet, ob quam tres illi *Ordines Sacri* vocentur, quia videlicet habent annexum votum continentiæ; *Sacerdotium* quidem & *Diaconatus*, iam inde à temporibus Apostolorum, vt docet Concil. Carthaginense II. cum ait; *Omni- nibus placuit, vt Episcopi, Presbyteri, & Diaconi, vel qui Sacramenta contrectant, ab vxoribus abstineant: vt quod Apostoli docuerunt, & ipsa seruauit antiquitas, nos quoque custodiamus*. *Subdiaconatus* autem saltem à temporibus Siluestri, qui expressè in Concilio Romano prohibet *Subdiaconis vxorem ducere*. Reliqui verò *Ordines* numquam talem obligationem habuerunt. Hæc tamen ratio ex priore ori- tur. Ideò enim illi *Ordines* continentiam habere debebant, isti verò minime; quòd illi circa materiā consecratam versarentur, quæ non nisi à puris contrectari debet; isti verò circa materiam non consecratam.

E eee iij DVB.

Nomen Presbyteri & Episcopi aliquando pro eodem sumuntur.

Sacerdotia maiorum & minorum vnus est Ordo.

Obiectio de Chorepiscopis.

Erant hi nudi Sacerdotes.

Quot ordines Sacri, & vnde sic dicuntur.

Tonsura non est Ordo.

23 Obiectio de Patribus.

Soluitur.

24 Obiectio quòd sint octo Ordines.

Quo sensu admitti possunt octo Ordines.

D V B I V M I I I.

Virum adus Ordinis conuenienter assignentur. Siue, que sint singulorum Ordinum Officia?

27
Officia E.
piscopi.

Dico Primò: Episcopo ex officio Ordinis conuenit primariò administratio omniù Sacramentorù: Secundariò, consecrare chrisma, oleù infirmorum, & catechumenorum; item calices, altaria, templa, & alia huiusmodi.

Officia Sa.
cerdotiù.

Dico Secundò, Presbytero, ex officio tantum conuenit consecrare Eucharistiam, absoluerè, baptizare, & vngere infirmos: non autem ordinare, vel signare chrismate, vel consecrare ea quæ muneris sunt Episcopalis. Aduerte tamè ex commissione Pontificis Presbyterum posse omnia, quæ potest Episcopus, excepta ordinatione ministrorum, præsertim Episcoporum, Presbyterorum, & Diaconorum, vt multi probabiliter tenent; & insinuat Hieronymus epistola ad Euagrium: *Quid facit Episcopus, inquit, excepta ordinatione, quod Presbyter non faciat, id est, non possit facere si ei committatur?*

28
Officia
Diaconi.

Dico Tertio: Officiù Diaconi est: Primò, Episcopo & Presbytero in sacrificio, & in omnibus Sacramentis ministrare; vnde & nomen inuenit. Secundò, ex commissione populo Eucharistiam distribuere; vt patet ex Cypriano serm. *De lapsis*: & ex simili commissione baptizare; patet ex vsu Ecclesiæ. Tertio in sacrificio *Euangelium canere*. Quarto, ex commissione prædicare, publicè ponentes reconciliare, & quædam similia, quæ potestatem Ordinis non requirunt, obire: vt patet ex Epistolis Cypriani, & ex Gregorio lib. 4. epist. 88. Quintò, oblationes fidelium colligere, & eleemosynas Ecclesiæ, præsertim vbi communiter viuerebant, administrare. Vbi

Male statunt heretici Diaconi officium in solo ministerio mensarum.

Notandum est Primò: Hereticos solum hanc postremam functionem admittunt, ex c. 6. Actor. vbi ad ministerium mensarum ordinantur septem Diaconi. Sed hoc facile refutatur: nam Philippus Diaconus erat, qui tamen baptismo & prædicationi, non autem eleemosynis distribuendis operâ dabat; vt patet Act. 8. Ephesi quoq; Philippus, & in Creta Diaconi erant, vt patet 1. ad Timot. 3. ad Philipp. 1. & ad Titum 1. vbi tamen Christiani non viuerebant communiter, nec opus erat hoc ministerio mensarum. Vide Caietanum Opusculo 11. tom. 1: & Pamelium *annotatione in epist. 65. Cypriani*. Dices: Synodus Trullana can. 16. dicit septem illos Diaconos, Actor. 6. non fuisse ordinatos, nisi ad ministerium mensarum; & probat ex Chrylostomo scribente in illum locum.

Synodus Trullana.

Respondeo: Fortasse non fuisse illos ordinatos ad munus sacrum pro illo tempore obeundum, sed postea cum opus esset. Adde, idem Concilium docere præcipuum munus Diaconorum esse sacrum.

Nec primarium Diaconi officium est canere Euangelium.

Notandum Secundò: Primariam Diaconi functionem non esse, *canere Euangelium*: nam ante Euangelium conscriptum, Diaconi fuerunt. Sed ministrare Episcopis & Presbyteris in sacrificio, & in omnibus Sacramentis; vt dictum est. Vnde non solum ordinantur per *librum Euangeliorum*; sed etiã, & quidè potissimum, per *manus impositionem*; vt patet ex cap. 6. Actor. & ex Concilio Carthaginensi IV. cap. 4. Imò Durandus dist. 24. qu. 3. dicit in

Durandus.

Ecclesia Aniciensi, vbi ipse fuit Episcopus, non solum dari *librum Euangeliorum* in ordinatione Diaconi, sed solum *manu impositionem*. Nec obstat Concil. Florentinum, quod solum meminit *porrectionis libri Euangeliorum*; quia non erat ipsius institutum totam materiam exprimere; solum expressit eam, quæ erat huic Sacramento propria: *Impositio enim manus* est communis Episcopo, Presbytero, & Diacono.

Florentini explicatus.

Dico Quarto, Officiù Subdiaconi est ministrare Diacono in sacrificio: nam illi panem & vinum porrigit in vasis sacris per Diaconum disponenda. Vnde in sua ordinatione accipit *calicem vacuum & patenam*, vt expressè habet Concilium Carthaginense IV. cap. 5.

49
Officiù Subdiaconi.

Dico Quintò: Primarium Officiù *Acolythi* est, *vrceolos* cum vino & aqua ad sacrificiù preparare, vt eos Subdiacono porrigat. Secundarium verò officium est, cum accenso cereo sequi Diaconum ad locum Euangelij. Hinc dictus est *Acolythus*, quasi *pedissequus*; nam etsi præcedat loco, sequitur tamen officio, sicut *pedissequus* præcedens dominum vel dominam suam. Quidam dici volunt *Acolythum*, quasi *minime prohibuitum, & liberum*.

38
Officia Acolythi.

Nomen hoc vnde.

Dicitur etiam *Ceroferarius*; quod nomen habetur in Concilio Carthaginensi IV. cap. 6. vbi describitur forma ordinationis Acolythi. Vnde Caluinus non habet, quod hoc nomen tanquam magicum calumniatur, cum D. Augustino, & alijs sapientissimis viris non displicuerit. Conciliù tamen hoc nomen videtur accipere pro *candelabro*, non pro ipso *Acolytho*: *Accipias*, inquit, *ceroferariù cum cereo*. Sed si candelabrum potest dici *Ceroferariù*, quia cereum sustentat, cur Acolythus non possit dici *Ceroferariù*, qui cereum desert? Sic vocatur ab Isidoro, Amalario, Rabano, & alijs. Accipit autem Acolythus in sua ordinatione *vrceolos vacuos, & ceroferariù cum cereo*, vt patet ex Concilio citato.

Dicitur etiam Ceroferariù.

Dico Sextò: Officiù *Exorciste* est legere exorcismos super energumenos ad diabolum expellendum. Vnde in sua ordinatione accipit *librum exorcismorum*. Docet Concil. Carthaginense IV. cap. 7. Ex quo Concilio clarè patet esse *Ordinem Ecclesiasticum*: ait enim, *Exorcistam fieri ordinatione per Episcopum*. Nec obstat, quod Clemens lib. 8. Constitut. Apostolicarum cap. 26. dicat, *Exorcista non fit ordinatione, sed Dei gratia per Christum, & Spiritus sancti aduentum*: quia loquitur de dono quodam gratis dato ad demones pellendos.

31
Officiù Exorciste.

Dico Septimò, *Lectoris* Officiù est legere in Ecclesia ex pulpito, quicquid legendum est in vtroque testamento: nam etiam Euangelia legere consuevit; vt patet ex Cypriano epist. 33. Non tamen sub sacrificio, sed in alijs conuentibus. *Lectoratum* autè esse *Ordinem*, patet ex Cypriano epist. 24. & 33: & ex Concilio Carthaginensi cap. 8. In sua ordinatione accipit ab Episcopo *codicem ex quo lecturus est*; vt inquit Concilium loco citato.

Officiù Lectoris.

Dico Octauò: Officiù *Ostiariorum* est claudere & aperire fores Ecclesiæ, admittere fideles, repellere infideles & excommunicatos. Accipit ab Episcopo in sua ordinatione *clauis Ecclesiæ*, sub certa verborum forma; vt docet Concil. Carthaginense can. 9. Vnde patet esse *Ordinem Ecclesiasticum*.

Officiù Ostiariorum.